

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Agenda S. Coloniensis Ecclesiae. Hoc Est: Liber Pastoralis

Ferdinand <Köln, Erzbischof>

Coloniae Agrippinae, 1614

Ritus & forma administrandi Sacramentum Extremæ Vnctionis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39761

XXV. Etsi autem illud non sit absolutè necessarium ad salutem; tamen omittere ex contemptu, & nolle suscipere, quasi sacramentum non sit, nec ad salutem utile, damnabile esset & hæreticum. Qui verò ex aliqua negligentia omittit, licet id faciat citra salutis iacturam, tamen multis bonis, magnisque præsijs se priuat, vt ex ante dictis patet.

RITVS ET FORMA ADMINISTRANDI sacramentum extremæ Vnctionis.

I.

QVM ad ægrotum inungendum sacerdos vocatur, superpelliceo & stola amictus, vasculum sacri olei è sacrario assumet, & custode itidem superpelliceo induto cum lumine, aqua benedictâ & rituali libro comitante, eâ, quâ diuinorum mysteriorum dispensatorem decet, grauitate & reuerentia per plateas incedat, pias ad Deum preces, præsertim Psalmos Pœnitentiales pro infirmo dicat, caput opertum habeat.

Modus quo sacerdos oleum sacrum ad ægrotantē deferet.

- 1.
- 2.
- 3.

II. Porro nemini vel in templo præsentem, vel in platea occurrentem, & in genua procumbentem, nec infirmo eiusque domesticis vasculo sacri olei benedicat, ne his cæremonijs inducta plebs imperita latriæ cultum, quæ soli Deo Optimo Ma-

Oleis. Vasculo nemo benedicendus, & quare.

O 3 mo Ma-

110 **Modus inungendi infirmos.**

mo Maximo debetur, materiæ huius sacramenti impendat, idque ne aliquando faciat, Pastores in concionibus occasione sese offerente monebunt.

Vicinis cū quis inungitur quid agendum. **III.** **D**ecens etiam fuerit vt vicini sacerdotem è templo abeuntem redeuntemque deducant atque reducant, suisque deuotis precibus diuinæ misericordiæ ægrotum commendent.

Domesticis cū quis inungitur quid agendum. **IV.** **H**abeant præterea domestici eius, qui ægrotat, in cubiculo, in quo decumbit mensam mundo linteo stratam, cum imagine crucifixi, accensâ candelâ, aquâ, sale, lino, seu stuppa.

Ingressus in domū infirmi. **Ingressus domum infirmi seu cubiculum diuinam precetur pacem dicendo:**

Sacerdos. **P**ax huic domui.

Minister. **E**t omnibus habitantibus in ea.

Psalms.

ECce quam bonum & iucundum habitare fratres in vnum.

Sicut vnguentum in capite quod descendit in barbam, barbam Aaron.

Quod descendit in oram vestimenti eius, sicut ros Hermon, qui descendit in montem Sion.

Quoniam illis mandauit Dominus benedictionem, & vitam vsque in sæculum.

Gloria Patri, & Filio, &c.

Antiph.

Modus inungendi infirmos.

III

Antiphon.

Benedic Domine domum istam & omnes habitantes in ea, quia tu Domine dixisti, pax huic domui. Benedic Domine timentes te pufillos cum maioribus. Benedicti vos à Domino, qui fecit cœlum & terram.

Deinde in modum crucis aspergat infirmum aquâ benedictâ unâ cum astantibus & domo dicendo:

Aspergio infirmi & domus.

Antiph. Asperges me Domine, &c.

Vers. Miserere mei Deus.

Vers. Gloria Patri, &c. Sicut erat, &c. Repetitur. Asperges me Domine, &c.

Oremus.

Exaudi nos Domine sancte Pater, omnipotens æterne Deus, et mittere digneris sanctum Angelum tuum de cœlis, qui custodiat, protegat, foueat, visitet, & defendat hunc infirmum (*hanc infirmam*) & omnes habitâtes in hoc habitaculo. Per Christum Dominum nostrum, Amen.

Oremus.

Adesto Domine supplicationibus nostris & hâc domũ ferenis oculis tuę pietatis illustra descēdat super infirmũ hunc (*infirmã hanc*) & omnes inhabitantes in ea gratię tuę larga benedictio

dictio, vt in his manufactis habitantes cum salubritate manentes, ipsi tuum sint semper habitaculum. Per Christum Dominum nostrum, Amen.

Salutatio
infirmi, &
breuis mo-
ditio.

Postea infirmum benignè salutet, & an hoc extremæ Vnctionis sacramentum percipere desideret, inquirat. Quo annuente grauem, sed pro temporis ratione breuem ad infirmum orationem habeat, quâ eum de fructu huius sacramenti ex D. Iacobo, sanctisque Doctoribus instruat, in fide ac pietate confirmet, ad patientiam & constantiam cohortetur, ad eum, qui sequitur, modum.

Confessio
infirmi.

Exhortatiunculâ istâ aut aliâ, quâ sibi vtendum sacerdos putauerit, absolutâ, interroget ægrotum an vllum conscientie grauem habeat, vtque illud lubens ad dignam fructuosamque Vnctionis sacramentalis perceptionem confiteatur. Si confiteri paratum videat, iussis secedere tantisper, qui adsunt, confessionem excipiat & absolutionem sacramentalem impendat: sin verò æger nihil, quod confiteatur, habere se dicat, aut loqui desinat, vel morbo nimium prematur, tum, vt saltē corde coram Deo confiteatur moneat, & generalem confessionem atque absolutionem recitet.

Et hîc meminisse sacerdos eorum debet, quæ supra de pœnitentiæ Sacramento tradita sunt numero 39. 40. & 41.

Postea manum infirmo imponat, & deuotè precetur.

Oremus.

Oremus.

Domine Deus, qui per Apostolum locutus ^{Iacob. 5.} es; infirmatur aliquis in vobis, inducat presbyteros Ecclesiæ, & orent super eum, vngentes eum oleo in nomine Domini; & oratio fidei saluabit infirmum, & alleuiabit eum Dominus, & si in peccatis sit, dimittentur ei; cunctos quæsumus, Redemptor noster, gratia Spiritus sancti languores istius infirmi (*infirmæ*) cura, & omnia sana vulnera, ac dimitte peccata, atque dolores cunctos cordis ac corporis ab eo (*ab ea*) repelle, plenamque ei interius, exteriusque sanitatem misericorditer redde, vt ope misericordiæ tuæ restitutus, & sanatus (*restituta & sanata*) ad pristina pietatis tuæ reparetur officia. Per Christum Dominum nostrum, Amen.

Hic sacerdos meminèrit infirmum quandoque tantâ ^{Preces pro infirmo.} egritudine premi, vt in summis dolorum angustijs difficilimè mentem in oratione ad Deum erigere possit, ideoque ad vberiore ex sacra vnctione consequendum fructum. vtiliter comprecatores assumi, sanctorum etiam suffragia exquiri, quò triumphantis militantisque Ecclesiæ intercessione sua desideria, quæ voce nequit, saltem mente aliorum precibus coniuncta ad Deum dirigat. Itaque omnes qui ægro adsunt, hortetur in Domino, vt deuotis suis precibus

P

cibus

114 **Modus inungendi infirmos.**

Leſio Pfal
mor. pœ-
nitentia-
lium.

cibus infirmi neceſſitates adiuuare, Deo que commendare non deſinant, & cum iſdem, ſi ita ferat temporis, & infirmi ratio, pſalmos pœnitentiales ſeptem, aut ſaltem duos quartum & ſextum cum adiunctis orationibus legat; ſinverò hîc omittendos eſſe viſum ſit, ad Litanias, quæ ſubijciuntur, procedat,

Antiphona.

Sana Domine infirmum iſtum (**infirmam iſtam**) cuius oſſa turbata ſunt, & cuius anima turbata eſt valdè, ſed tu Domine conuerte- re: & ſana eum (**eam**) & eripe animam eius.

Pſalmus.

Domine ne in furore tuo arguas me, neque &c.

Collecta.

O Remus Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum, & cum omni intenta ſupplicatione rogemus, vt hunc famulum ſuum (**hanc famulam ſuam**) **N.** per Angelum ſuum ſanctum viſitare, lætificare, & confortare dignetur. Qui cum Patre & Spiritu ſancto viuit, & regnat Deus. Per, &c.

Antiphona.

Sana Domine infirmum iſtum (**iſtam**) &c. vt ſupra.

Pſalmus.

Psalmus.

Beati quorum remissæ sunt iniquitates, & quorum, &c.

Tunc manum suam sacerdos ponat super caput infirmi.

Antiphona.

Dominus locutus est discipulis suis: in nomine meo daemona eijcite, & super infirmos manus vestras imponite, & benè habebunt.

Oratio.

Respice Domine famulum tuum (*famulam tuam*) in infirmitate sui corporis laborantem, & animam refoue quam creasti, ut castigationibus emendatus (*emendata*) continuo se sentiat tuam medicinam sanatum (*sanatam*) per Christum Dominum nostrum, Amen.

Psalmus.

Domine ne in furore tuo arguas me, neque in ira, &c.

Antiphona.

Sana Domine infirmum istum, &c. *vt supra.*

Oratio.

Præueniat hunc famulum tuum (*hanc famulam tuam*) quæsumus Domine misericordia tua, ut omnes iniquitates eius celeri indulgentia deleantur. Per Christum Dominum nostrum, Amen.

P 2

Alia.

Alia.

Dominum nostrum Iesum Christum cum omni supplicatione rogemus, vt hunc famulum tuum (*hanc famulam tuam*) scelerum atque languorum squalore vexatum (*vexatam*) per angelum tuum sanctum visitare, lætificare, & confortare dignetur. Qui cum Patre, & Spiritu sancto, viuit & regnat in sæcula sæculorum, Amen.

Psalmus.

Miserere mei Deus, secundum magnam misericordiam, & c.

Antiphona.

Sana Domine, & c. vt supra.

Oratio.

Omnipotens sempiternus Deus, qui subuenis in periculis, & in necessitatibus laborantibus, maiestatem tuam supplices exoramus, vt mittere digneris sanctum angelum tuum ad famulum tuum (*famulam tuam*) **N.** in angustijs, & necessitatibus suis laborantem: qui consolationibus suis eum (*eam*) attollat, quibus & de presentibus malis omnibus consequatur auxilium, & æterna remedia comprehendat. Per Christum Dominum nostrum, Amen.

Psalmus.

Modus inungendi infirmos.

117

Psalmus.

Domine exaudi orationem meam, & clamor meus, &c.

Antiphona.

Sana Domine, &c. vt supra.

Oratio.

Deus qui famulo tuo Ezechiaë ter quinos annos ad vitam donasti, ita & hunc famulum tuum (*hanc famulam tuam*) à lecto ægritudinis tua potentia erigat ad salutem. Per Christum Dominum nostrum, Amen.

Alia.

Deus qui humano generi salutis remedia, & vitæ æternæ munera contulisti, conferua huic famulo tuo (*famulæ tuæ*) tuarum dona virtutum, & cōcede, vt misericordiam tuam non solum in corpore, sed & in anima sentiat. Per Christum Dominum nostrum, Amen.

Psalmus.

De profundis clamaui, &c.

Antiphona.

Sana Domine, &c. vt supra.

Oratio.

Deus qui facturæ tuæ pio semper dominaris affectu, inclina aurem tuam supplicationibus nostris, & famulum tuum (*famulam tuam*)

F 3

tuam)

tuam) diuersa imbecillitate corporis laborantem placatus, respice & visita, atq; defende in saluari tuo, & ei coelestis gratiæ præsta medicinam. Per Christum Dominum nostrum.

Psalmus.

Domine exaudi orationem meam auribus percipe obsecrationem.

Antiphona.

Sana Domine infirmum istum (**infirmam istam**) &c. vt supra.

Oremus.

Virtutum coelestium Deus, qui ab humanis corporibus omnē languorem, & infirmitatem præcepti tui potestate depellis, adesto propitius famulo tuo (**famulae tuae**) vt fugatis infirmitatibus & virib' reuocatis, per nomen sanctū tuum instauratā protinus sanitatē percipiat. Per Christum Dominum nostrum.

Hic iterum hortetur infirmum Sacerdos, vt quantum potest Sanctos inuocet: admoneat etiam circumstantes, vt orent pro eo. Consideret quoq; minister respondens, mulier ne sit an vir, vt debitè respondeat.

Sequitur Litaniam.

Kyrie eleison. **C**hriste eleison. **K**yrie eleison. **C**hriste audi nos. **S**aluator mundi, miserere ei.

Sancta

Sancta Maria	ora pro eo (ea.)
Sancta Dei genitrix,	ora pro eo (ea.)
Sancta virgo virginum,	ora pro eo (ea.)
Sancte Michael	ora pro eo (ea.)
Sancte Gabriel	ora pro eo (ea.)
Omnes sancti Angeli & Archangeli,	orate pro.
Sancte Ioannes Baptista	ora pro eo (ea.)
Omnes sancti Patriarchæ, & Prophetæ,	orate pro eo (ea.)
Sancti tres Reges	orate pro eo (ea.)
Sancte Petre	ora pro.
Sancte Paule	ora pro.
Sancte Andrea	ora pro.
Sancte Ioannes	ora pro.
Omnes sancti Apostoli, & Euangelistæ,	orate pro eo (ea.)
Sancte Stephane	ora pro.
Sancte Laurenti	ora pro.
Sancte Vincenti	ora pro.
Sancte Gereon, cum socijs tuis	orate pro.
Omnes sancti Martyres	orate pro.
Sancte Syluester	ora pro.
Sancte Seuerine	ora pro.
Sancte Cuniberte	ora pro.
Sancte Anno	ora pro.

Sancte

Sancte Gregori	ora pro.
Sancte Martine	ora pro.
Sancte Nicolae	ora pro.
Sancte Hieronymo	ora pro.
Omnes sancti Confessores	orate pro.
Sancta Maria Magdalena	ora pro.
Sancta Catharina	ora pro.
Sancta Agnes	ora pro.
Sancta Barbara	ora pro.
Sancta Vrsula cum sodalibus suis	orate pro.
Omnes sancti virgines, & viduae	orate pro.
Omnes sancti	orate pro.
Propitius esto	parce ei Domine.
Propitius esto	Libera eum (eam) Domine.
Ab omni malo	Libera eum (eam) Domine.
Ab insidijs diaboli	Libera eum (eam) Domine.
Ab hoste maligno	Libera eum (eam)
Ab ira tua	Libera eum (eam)
Ab omni languoris molestia	Lib.
Ab periculo mortis	Lib.
Ab subitanea & improuisa morte	Lib.
Ab morte perpetua	Lib.
Ab poenis inferni	Lib.
Ab omni immunditia mentis & corporis	
Libera eum (eam) Domine.	

Per

Modus inungendi infirmos. 121

- P**er passionem & crucem tuam Lib.
Per resurrectionem & ascensionē tuam Lib.
Per aduentum Spiritus sancti paracleti. Lib.
In hora mortis Succurre ei Domine.
In die iudicij Lib.
Peccatores Te rogamus audi nos.
Vt pacem ei dones. Te rogamus audi nos.
Vt sanitatem animæ & corporis ei dones. Te rogamus audi nos.
Vt compunctionem cordis ei dones. Te rog.
Vt fontem lachrymarum ei dones. Te rog.
Vt fidem, spem, charitatemque perfectam ei dones Te rogamus audi nos.
Vt omnes principes tenebrarum ab eo (**ca**) repellere digneris Te rog.
Vt presentiam & solatium sanctorum angelorum ei adesse iubeas Te rog.
Vt ad gaudia æterna eum (**eam**) perducere digneris Te rog.
Vt nos exaudire digneris Te rog.
Fili Dei Te rogamus audi nos.
Agne Dei, qui tollis peccata mundi. Libera eum (**eam**) Domine.
Agne Dei, qui tollis peccata mundi. Parce ei Domine.

Q

Agne

Agne Dei, qui tollis peccata mundi. Succurre ei Domine.

Christe audi nos. Kyrie eleison. Christe eleison. Kyrie eleison. Pater noster. Et ne nos.

Saluum (saluam) fac seruum tuum (ancillam tuam) Domine.

Deus meus sperantem in te.

Dominus conseruet eum (eam) & viuificet eum (eam.)

Et beatum (beatam) faciat eum (eam) in terra: & non tradat eum (eam) in animam inimicorum eius.

Dominus operat illi super lectum doloris eius: Vniuersum stratum eius versasti, in infirmitate eius.

Dominus custodiat te ab omni malo: Custodiat animam tuam Dominus.

Angelis suis Deus mandauit de te: Vt custodiant te in omnibus vijs tuis.

Perfice gressus eius in semitis tuis: Vt non moueantur vestigia eius.

Mitte ei Domine auxilium de sancto: Et de Sion tuere eum (eam.)

Nihil proficiat inimicus in eo (ea.) Et filius iniquitatis non apponat nocere ei.

Esto

Esto illi Domine turris fortitudinis:

A facie inimici.

Conuerte eum (**eam**) Deus salutaris noster:

Et auerte iram tuam ab eo (**ea**.)

Conuertere Domine vsquequo:

Et deprecabilis esto super seruum tuum
(**ancillam tuam**.)

Domine auerte faciem tuam à peccatis eius:

Et omnes iniquitates eius dele.

Cor mundum crea in eo (**ea**) Deus:

Et spiritum rectū in noua in visceribus eius.

Ad iuuam eum (**eam**) Deus salutaris noster:

Et propter gloriam nominis tui Domine
libera eum (**eam**) & propitius esto peccatis
eius propter nomen tuum.

Exurge Domine ad iuuam eum (**eam**.)

Et libera eum (**eam**) propter nomen tuum.

Domine exaudi orationem meam:

Et clamor meus ad te veniat.

Oremus.

OMnipotens & misericors Deus, quæsumus
clementiam immensam, vt ad introitum
humilitatis nostras in tuo nomine hunc fa-
mulum tuum (**hanc famulam tuam**) **N**. in hoc
habitu iacentem salutiferè visitare di-
gneris, sicut visitasti Tobiam & Saram & so-

Q 2

crum

Modus inungendi infirmos.

crum Petri puerum que centurionis: ita & iste (ista) pristina sanitate animæ & corporis recepta, gratiarum tibi in Ecclesia tua referat actionem. Qui viuis & regnas cum Deo Patre in sæcula sæculorum, Amen.

Alia.

P Arce Domine parce famulo tuo (famula tua) quem (quam) redemisti Christe sanguine tuo, nec in æternum irascaris ei. Qui cum Deo Patre, & Spiritu sancto, &c.

Imago
crucifixi
infirmi o-
culis offe-
renda.

Post hæc sacerdos imaginem crucifixi, si ad manum sit, infirmi oculis offerat, admoneat que, vt passionis Domini- cæ memor omnes infirmitatis suæ dolores patienter sustineat, mortis pauorem fiducia in Christum coniecta abijciat, per crucem, victoriam in agone ac salutem post mortem se habiturum spe firmâ confidat.

Deinde subiectas quæstiones clarè atque distinctè proponat eumque ægrotantem respectu personæ habito ad eandem respondere iubeat.

1. Mein Bruder (Schwester) glaubt ihr vestiglich alle Punkten vnd Artickel des Glaubens / vnd ins gemein alles was die Catholische Apostolische Kirch befiehlt zu glauben?

Respondeat. Ja Herr.

2. Verdampft ihr auch vnd verwerfft alle Kezeren / Secten / vnd Aberglauben / welche die heilige Catholische Kirch verdampft vnd verwirfft?

Respond. Ja Herr.

3. Es

3. Es ist euch ein herzkliche Freud / daß euch von Gott diese Gnad erzeigt zu sterben in dem Glauben / Einigkeit / vnd Gehorsamb vnser lieber Mutter der heiligen Kirchen?

Respond. Ja Herr.

4. Es ist euch ja von Herzen leydt / daß ihr den ewigen gütigen Gott / so oft vnd viel mahlen mit eweren Sünden erzürnet vnd beleidiget habt / vnd begert mit allen kräftten Verzeihung?

Respond. Ja Herr.

5. Wann nun aber durch sonderliche Vorsehung Gottes euch ewere vorige Gesundheit würde mitgetheilt werden / so habt ihr einen festen steiffen Willen vnd Vorsatz ewer Leben zu bessern?

Respond. Ja Herr.

6. Verzeihet ihr auch von ganzem Herzen allen Menschen / welche euch ewer lebenlang jemahlen beleidiget haben auff Erden?

Respond. Ja Herr.

7. Begert ihr imgleichen von allen Menschen die jemahlen von euch seind betrübt oder beleidigt worden / daß sie euch solches vmb Gottes willen vergeben?

Respond. Ja.

8. Glaubt ihr auch das Christus Jesus Gottes vnd Marcks Sohn für euch gestorben ist / vnd euch mit seinem Blut von des Sathans gewalt vnd ewigen Todt erlöset hat?

Respond. Ja Herr.

9. Glaubt ihr auch daß ihr nicht köndt selig werden / dann allein durch seinen bitteren Todt?

Respond. Ja Herr.

10. Diese Bekänntnuß / Zusag / vnd Versprechung thut ihr sekund / als ewern endlichen letzten standhaffrigen Willen / für mir

als ew. in Pästorn vnd Beichtsvatter / vnd wolt bey deroselben
vnwiderrufflich verbleiben:

Respond. Ja Herr.

II. Wolan lieber Bruder (**Schwester**) darauff solt ihr nun wol
zufrieden seyn / ewer Zuversicht auff Christum vnd sein heiliges
Blutbergiessen setzen / in seinen Todt euch sencken / einwicklen / vnd
verbergen / die Schmerken am Leib gedultiglich tragen / vnd ge-
dencken daß ihr mit dem Herrn vnter der dornen Kron zum Todt
gehet. Lasset auß ewerm Herzen alles fahren / was euch lieb ist
auff Erden / vnd habt in ewern gedanken Christum den gecreu-
zigten / so werd ihr diesen letzten Streit getrost angehen / vnd in
Gottes Nahmē den Sieg vñ Kron des ewigen Lebens erhalten:

Ad inun-
ctionem
præparatio

Tunc sacerdos ad inunctionem processurus manus la-
uet, & linum vel stupam duobus extremis digitis indici
nimirum, & medio dextræ manus circumuoluat, atque si-
nistra vasculum sacri olei tenēs, pollicem dextrum oleo sa-
cro intingat, eoq; designatas corporis partes verba formæ
sacramentalis proferendo in modum crucis inungat, ac
statim vnamquamque partem inunctam lino seu stupa
abstergat, dicens:

Oratio se-
mel dica-
da.

IN nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti,
sit tibi hæc vnctio olei sanctificati ad purifi-
cationem mentis & corporis, & omnium ab-
solutionē culparum ac munitioem, & defen-
sionem contra iacula immundorum spirituū,
custodiat que te Iesus Christus, & perducatur in
vitam aternam, Amen.

Orationem istam semel dixisse satis sit.

Inde

Modus inungendi infirmos.

127

**Inde ad oculos, primo dextrum; deinde
sinistrum.**

Pax tecum Et cum Spiritu sancto.

**Per istam ✠ vnctionem, & per suam pijsi-
mam misericordiam indulgeat tibi Domi-
nus, quidquid peccasti per visum, Amen.**

**Ad aures, primò dextram; tum si-
nistram.**

Pax tecum Et cum Spiritu tuo.

**Per istam vnctio ✠ nem, & per suam pijsi-
mam misericordiam indulgeat tibi Dominus
quidquid peccasti per auditum, Amen.**

**Ad nares contingendo vtriusque extre-
mitatem.**

Pax tecum Et cum Spiritu tuo.

**Per istam ✠ vnctionem, & per suam pijsi-
mam misericordiam indulgeat tibi Dominus
quidquid peccasti per odoratum, Amen.**

Ad labia.

Pax tecum Et cum Spiritu tuo.

**Per istam ✠ vnctionem, & per suam pijsi-
mam misericordiam indulgeat tibi Dominus
quidquid peccasti per gustum, & illicitum
sermonem, Amen.**

Ad pe-

Modus inungendi infirmos.**Adpectus.**

Pax tecum **Et cum Spiritu sancto.**

Per istam ✠ vnctionem, & pijsimam suam misericordiã indulgeat tibi Dominus quidquid peccasti per cogitationem, Amen.

Ad manuum palmas.

Pax tecum **Et cum Spiritu tuo.**

Per istam ✠ vnctionem, & per suam pijsimam misericordiam indulgeat tibi Dominus quidquid peccasti per tactum.

Ad pedes.

Pax tecum **Et cum Spiritu tuo.**

Per istam ✠ vnctionem & per suam pijsimam misericordiam indulgeat tibi Dominus quidquid peccasti per incessum, Amen.

Oratio statim subijcienda.

INunxi te in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti, oleo sancto, vt in virtute Spiritus sancti tribuat tibi hec vnctio, sanitatem animæ & corporis, & remissionem omnium peccatorum, & vitam æternam, Amen.

Item.

Indulgentiam, & remissionem omnium peccatorum, tribuat tibi omnipotens & misericors Deus, Amen.

Qui-

Quibus ad eum modum peractis sacerdos linum seu stupam comburet, & modico sale in vasa sinistrae posito, pollicem dextrum defricabit, deinde supra peluim abluet, aquam verò ablutiois in ignem aut profluentem fundat, & ex orationibus sequentibus saltem aliquid, si omnes non possit, supra infirmum legat.

Oremus.

EXaudi quæsumus Domine, preces nostras, & confitentium parce peccatis, vt quem (*quam*) conscientia reatus accusat, indulgentia tuæ miserationis absoluat. Per Christum Dominum nostrum, Amen.

Alia.

Adesto quæsumus Domine humilitatis nostre obsequijs, eisq; benigno cooperatore assiste: vt qui ad executionem mandatorum tuorum huic agro (*agræ*) manus imponentes olei sacri unctionem exhibemus, huiusmodi seruituti nostræ te interesse sentiamus, quatenus Spiritus sancti gratia nostre actionis officium comitante, ab hoc famulo tuo *N.* (*hac famula tua*) omnis languor & debilitas abscedat, totiusque vigoris & sospitatis plenitudo succedat, relictoque imbecillitatis grabato, ad te supernum medicum vultum & mentem erigat, & pro sospitatis restitutione laudes no-

R mini

mini tuo competenter in æternum persoluat.
Per Christum Dominum nostrum, Amen.

Alia.

Libera Domine sancte Pater omnipotens
sempiternæ Deus, à peccatis omnibus, & in-
firmitatibus hunc famulum tuum (*hanc fa-
mulam tuam*) supplicentem, vt in tua sancta
conuersatione viuens, nullis per tuam gra-
tiam afficiatur periculis, per Christum Do-
minum.

*Benedictiones, è quibus pro temporis ratione
aliquæ ceteris omiſſis legi poſſunt.*

Dominus noster Iesus Christus apud te sit,
vt te defendat, intra te sit, vt te conseruet:
post te sit, vt te iustificet: super te sit, vt te be-
ne ✠ dicat. Qui cum Patre, & Spiritu sancto
viuit & regnat Deus, per omnia sæcula sæcu-
lorum, Amen.

Alia.

Bene ✠ dicat te Deus Pater, sanet te Deus
Dei Filius, illuminet te Spiritus sanctus:
corpus tuum custodiat, animam tuam conser-
uet, & quando de hoc corpore euocauerit ad
supernam vitam perducere dignetur, per
Christum Dominum nostrum.

Alia.

Alia.

Bene ✠ dicat te Deus Pater, adiuuet te Christus Filius Dei, corpus tuum in sancto suo seruitio custodiri faciat & conseruari, mentem tuam illuminet, & sensum tuum custodiat ab omni malo, te liberet, dextra sua te defendat, & qui sanctos suos semper adiuuat, ipse te adiuuare & confortare dignetur, per Christum.

Alia.

Bene ✠ dicat te Deus Pater, qui in principio cuncta creauit. Bene ✠ dicat te Dei Filius, qui de supernis sedibus pro nobis Saluator apparuit. Bene ✠ dicat te Spiritus sanctus, qui in similitudine columbe in flumine Iordanis super Christum requieuit, ipse te in Trinitate & vnitate sanctificet, quem omnes gentes venturum iudicem expectant. Qui viuit & regnat.

Alia.

Bene ✠ dicat te Deus Pater, custodiat te Iesus Christus, illuminet te Spiritus sanctus omnibus diebus vitæ tuæ, Amen.

Confirmet te virtus Christi, indulgeat tibi Dominus vniuersa delicta tua, Amen.

R 2

Beatae

Beatae & gloriosae semperq; virginis Mariae Dei genitricis, omniumque simul sanctorum gloriosa intercessio te protegat, & ad vitam perducatur aeternam, Amen.

Oratio.

DEus, qui beatum Petrum Apostolum misisti ad Tabitam famulam tuam, ut eius precibus resuscitaretur ad vitam, exaudi nos quęsumus omnipotens Deus, ut famulum tuum (*hanc famulam tuam*) quem in tuo nomine visitat nostra fragilitas, exorata medicinae tuae medela eripiat ab hac tristitia. Per Christum Dominum nostrum.

Alia benedictio.

BEne ✠ dicat te Dominus, & custodiat te, illuminet Dominus Iesus faciem suam super te, & misereatur tui, convertat vultum suum ad te, & det tibi pacem omnibus diebus vitae tuae, Amen.

Alia.

BEne ✠ dicere digneris Domine, & sanctificare istum famulum **N.** (*istam famulam tuam*) coelesti benedictione. In nomine Pa ✠ tris, & Fi ✠ lij, & Spiritus ✠ sancti. Cui est honor, & potestas in saecula saeculorum, Amen.

Alia.

Alia.

Sanctet te Deus Pater omnipotens, qui te creauit in carne, sanctet te Dei Filius, qui pro te passus est in cruce, sanctet te Deus Spiritus sanctus, qui super te effusus est in baptismo, sanctet te sancta & indiuidua Trinitas, cum omni sanctitate, sanctent te Angeli, & Archangeli, Patriarchæ, & Prophetæ, & omnes sancti Apostoli, Martyres, Confessores, Virgines, atq; omnes Sancti, & ab omni malo, atque dolore te eripiat Iesus Christus Dominus noster. Qui cum Patre, & Spiritu sancto, &c.

Alia.

Benedictio Dei ✠ Patris cum angelis suis sit super te.

Benedictio ✠ Christi, cum Apostolis suis sit super te.

Benedictio ✠ Spiritus sancti, cum septem donis, sit super te.

Benedictio ✠ Ecclesiæ Catholicæ cum vniuersis filijs suis sit super te.

Fiant merita & orationes omnium sanctorum tecum diebus & noctibus, in verbo, in facto, in cogitatione, & in toto corpore, commendo

R 3 te sub

134 **Modus inungendi infirmos.**
te sub potestate sanctæ Trinitatis, id est, Patris,
& Filij, & Spiritus sancti, Amen.

Alia.

Benedictio ✠ Domini sit super te. Bene-
diximus tibi in nomine Domini, qui in
Trinitate perfecta viuit & regnat Deus, per
omnia sæc.

Sequitur Euangelium Ioannis.

Dominus vobiscum: **E**t cum spiritu tuo.
Initium sancti Euangelij secundum Ioan-
nem: **G**loriatibi Domine.

In principio erat verbum, vt infra in fine li-
bri. sic verba Euangelij concludendo, vt ibi-
dem.

- A**d extremum omnibus absolutis abiturus Sacerdos
1. infirmum Deo commendet, vt in fide, spe, dilectione per-
sistat, hortetur, tam salutari sacramento post alia inun-
ctum Deo fidere iubeat, ad agendum eidem pro omnibus
beneficijs gratias excitet, de vitæ humanæ fragilitate, mor-
tis necessitate, & incertitudine ad consolandum egrotum,
 2. & instruendum circumstantes breuiter dicat, domesticos
etiam vt solliciti infirmi curam habeant admoneat, & ho-
mines pios ac religiosos aduocent, qui in angustijs ipsi ad-
sint, in agone erigant, precibus adiuuent, ipse etiam suam
operam benignè offerat, atque hoc modo ab ægro crucis
obsignatione Deo in pace cōmendato ad Ecclesiam cum
sacro oleo reuerenter comitantibus vicinis, & amicis re-
uertatur.

uertatur. Vbi petitis pro decumbente infirmo precum suffragijs illos cum benedictione dimittat.

**ORDO ET MODVS INVN-
gendi infirmum in subito mortis in-
stantis periculo, aut morbo con-
tagioso, & pestilenti.**

Ingressus domum infirmi, seu cubiculum pacem
ipsi precetur dicendo:

Sacerdos: Pax huic domui.

Minister: Et omnibus habitantibus in ea.

Antiphona.

Benedic Domine domum istam, & omnes
habitantes in ea, quia tu Domine dixisti:
Pax huic domui. Benedic Domine timentes
te p uillos cum maioribus. Benedicti vos à
Domino, qui fecit coelum & terram.

Oremus.

EXaudi nos Domine, sancte Pater omni-
pens aeternae Deus, ut mittere digneris S. An-
gelum tuum de caelis, qui custodiat, foueat, prote-
gat, uisitet & defendat omnes habitantes in hac
domo. Per Christum Dominum nostrum, Amen.

Deinde aspergat aegrum aqua benedicta cum astan-
tibus, & domo, dicendo:

Asperges me Domine hyssopo, & mundabor,
lauabis me, & super niuem dealbabor.

Verſi.